

5. ATT SAMLA MINNEN OCH MINNAS DEN BORTGÅNGNE

Rekommendation: Stöd de närstående med beaktande av deras kultur när de minns den avlidne.

Evidensgrad: B

Att stöda föräldrar till ett barn som dött under graviditet att minnas det döda barnet var med tanke på bearbetningen av förlusten en främjande faktor.

I en undersökning¹ indelades föräldrar till ett barn som dött under graviditet (n=121) i två grupper. Den ena gruppen deltog i samtal om sorg och för den andra gruppen ordnades inga samtal i grupp.

Studiens kvalitet: God (7/10 JBI).

Evidensstyrka: 4b

Relevans för den finländska befolkningen: God.

Det var tungt för barnen att föräldrarna inte talade om deras syskons självmord och att de var tvungna att tåla och att man inte ville lyssna på dem. Det som hjälpte syskonen att klara av förlusten var att öppet tala om det som hade hänt och tänka på minnen. Syskonen höll kontakt med den avlidne genom att titta på foton och videor på syskonet. Det som även hjälpte att klara av förlusten var kontakten med syskonets vänner och att skriva brev till syskonet som dött. Syskonen upplevde en känsla av utanförskap om de inte fick delta i begravningen.

I en kvalitativ undersökning² beskrevs sorgen hos syskonen till självmordsoffret samt faktorer som främjade och förhindrade deras möjligheter att klara av förlusten (n=26). Analysmaterialet analyserades med hjälp av en induktiv innehållsanalys.

Studiens kvalitet: Hög (9/10 JBI).

Evidensstyrka: 3

Relevans för den finländska befolkningen: God.

Att återvända till den dödes sista stund och diskutera med de personer som såg den avlidne sist, främjade möjligheterna hos de närstående till offret för personbrott att klara av förlusten. Även att skriva brev till den dräpte var ett sätt att klara av förlusten.

I en kvalitativ undersökning³ beskrevs faktorer som främjar och förhindrar sorgen (n=34) hos närstående till ett offer för personbrott. Analysmaterialet analyserades med hjälp av en induktiv innehållsanalys.

Studiens kvalitet: Hög (9/10 JBI).

Evidensstyrka: 3

Relevans för den finländska befolkningen: Utmärkt.

Källor:

1. DiMarco M A, Menke E M & McNamara T. (2001). Evaluating a support group for perinatal loss. MCN: The American Journal of Maternal Child Nursing, 26(3), 135-161.
2. Inna S., Kaunonen M., Aho A L. (2014). Sirpaleista koottu – sisaruksen suru ja selviytyminen itsemurhan jälkeen. Thanatos 3 (2), 79–103. (på finska)
3. Virta T., Kaunonen M., Aho A L. (2017). Henkirikosuhrien läheisten suru sekä selviytymistä edistävä ja estävä tekijät. Thanatos 6 (2), 5–48. (på finska)

Rekommendation: Uppmuntra närstående till barn som dött under graviditet eller som nyfödda att samla minnen om barnet (t.ex. bilder, hårtofsar). Hjälp dem vid behov att samla minnen.

Evidensgrad: B

Föräldrarna uppmuntrade den yrkesutbildade personalen att rekommendera och uppmuntra närstående att ta bilder. Även om föräldrar till först tvivlar på att ta bilder var största delen efteråt tacksamma för att bilder hade tagits. Den yrkesutbildade personalen borde flera gånger fråga om att ta bilder och vid behov erbjuda sig att ta dem och spara dem i patientfilerna då föräldrarna ofta ändrar åsikt om bilder i ett senare skede av sorgeprocessen.

I en enkätundersökning¹ som innehöll stängda och öppna frågor beskrevs erfarenheterna och åsikterna hos föräldrar till barn som dött under graviditet (n=104) om praxis som gäller fotografering i anknytning till sorgen. På enkäten svarade föräldrar till barn som hade dött under graviditet eller 28 dagar efter förlossningen.

Studiens kvalitet: God (8/10 JBI).

Evidensstyrka: 3

Relevans för den finländska befolkningen: God.

Man bör uppmuntra föräldrar att samla minnen om den avlidne. Att minnas och samla på minnen ska ske på föräldrarnas villkor och med respekt för deras val.

I en systematisk litteraturoversikt² (n=52 undersökningsartiklar, utförda med olika utformningar) beskrevs vilka erfarenheter föräldrar till ett barn som dött under graviditet och vårdpersonalen hade av vården i samband med ett perinatalt dödsfall i västerländska välfärdsstater.

Studiens kvalitet: Hög (10/10 JBI).

Evidensstyrka: 1

Relevans för den finländska befolkningen: God.

Mödrar till barn som dött under graviditet eller som nyfödda upplevde det positivt att personalen stödde dem att samla på minnen, negativt upplevdes det att det saknades möjligheter att samla på minnen.

I en intervjuundersökning³ beskrevs mödrarnas erfarenheter av stödet på sjukhus, hos religiösa samfund och formella och sociala tjänster. Svarsgivare var mödrar till barn som dött under graviditet eller som nyfödda (n=15). Analysmaterialet analyserades med hjälp av en induktiv innehållsanalys.

Studiens kvalitet: God (7/10 JBI).

Evidensstyrka: 3

Relevans för den finländska befolkningen: God.

Cirka hälften av mödrarna till barn som dött under graviditet önskade att de hade haft mera tid att samla på minnen om den avlidne.

I en kvalitativ enkätundersökning⁴ beskrevs hur ett barns död påverkar mödrarna och familjemedlemmarna. I undersökningen deltog mödrar till barn som dött under graviditet (n=47) och materialet analyserades med hjälp av en innehållsanalys.

Studiens kvalitet: God (8/10 JBI).

Evidensstyrka: 3

Relevans för den finländska befolkningen: Måttlig.

Syskonen till ett dött barn borde stödjas att minnas den avlidne genom att ta bilder, även sådana där den avlidne fotograferas tillsammans med syskonen. Närstående ska få möjlighet att välja den avlidnes kläder för fotograferingen.

I en kvalitativ undersökning⁵ beskrevs ur föräldrarnas synvinkel föräldraskap och syskonens behov efter en perinatal död. I sex gruppintervjuer deltog totalt 27 föräldrar till barn som dött under graviditet och som redan från tidigare hade barn.

Studiens kvalitet: Hög (9/10 JBI).

Evidensstyrka: 3

Relevans för den finländska befolkningen: God.

Bevarandet av kontakten till barnet och minnena underlättade förmågan att klara av förlusten. Kontakten till barnet upprätthölls med hjälp av minnen och minnena försökte man hålla vid liv. Till minnen som främjar förmågan att klara av förlusten hör minnen av barnet, händelser, döden, sånger, babyböcker, minnesföremål, bilder, hårtofsar, firande av årsdagen och besök vid graven.

I en litteraturöversikt⁶ (n=20 undersökningsartiklar) beskrevs faktorer som främjar och förhindrar föräldrar till barn som dött att klara av förlusten. Analysmaterialet analyserades med hjälp av en induktiv innehållsanalys.

Studiens kvalitet: Hög (9/10 JBI).

Evidensstyrka: 2

Relevans för den finländska befolkningen: God.

Källor:

1. Blood C & Cacciatore J. (2014). Best practice in bereavement photography after perinatal death: Qualitative analysis with 104 parents. *BMC Psychology*, 2(1), 15-15.
2. Ellis, A., Chebsey, C., Storey, C., Bradley, S., Jackson, S., Flenady, V., et al. (2016). Systematic review to understand and improve care after stillbirth: A review of parents' and healthcare professionals' experiences. *BMC Pregnancy and Childbirth*.
3. Conry J & Prinsloo C. (2008). Mothers' access to supportive hospital services after the loss of a baby through stillbirth or neonatal death. *Health SA Gesondheid* 13(2), 14-24.
4. Cacciatore J. (2010). The unique experiences of women and their families after the death of a baby. *Social Work in Health Care*, 49(2), 134-148.
5. Avelin P, Erlandsson K, Hildingsson I & Rådestad I. (2011). Swedish parents' experiences of parenthood and the need for support to siblings when a baby is stillborn. *Birth: Issues in Perinatal Care*, 38(2), 150–158.
6. Aho AL & Savolainen S. Kirjallisuuskatsaus: Vanhempien selviytymistä edistävät ja estävät tekijät lapsen kuoleman jälkeen. Tampere: Tampere University Press.